

Az Egerszegi füzetekről (1983-1992)

Tavaly észrevétlenül haladtunk el egy, a zalai irodalom fejlődése szempontjából jelentős évforduló mellett. Harminc esztendővel korábban, 1983-ban jelent meg ugyanis először az a periodika, melyet a *Pannon Tükör* kulturális folyóirat talán közvetlen előzményének tekinthetünk.

Az *Egerszegi füzetek* első száma az egy évvel azelőtt alakult, a megye alkotóit összefogó, fontos irodalmi műhelyként működő, Zalaegerszegi Írókör tagjainak munkáiból válogat. A hetente, csütörtökönként összeülő csoport bemutatkozó gyűjteményét a találkozóknek helyet biztosító József Attila Városi Könyvtár jelentette meg (felelős kiadója az intézményt akkor vezető Gyimesi Endre volt), 1000 példányban, ami azt mutatja, hogy megálmodói a nemrég indult írószerveződés igazán reprezentáns kiadványát kívánták létrehozni, és legalábbis a megyei-térségi olvasók minél szélesebb körével megismertetni az itt élő szerzők munkáit. Ezt igazolja az is, hogy a benne szereplő 18 „írogató ember” nemcsak különböző településeket képvisel – amint a szövegek elé beemelt rövid életrajzokból kitűnik (a megyeszékhelytől Nagykanizsán, Keszthelyen át Letenyéig és a falvakig), s más-más műfajban alkot, de beérkeztségük foka is eltérő, több kötetesek éppúgy találhatók köztük, mint az első publikációjukat éppen itt jegyző pályakezdők. E sokszínűsége hívja fel a figyelmet utószavában a kötetet szerkesztő Hári Sándor is, aki a megyei pártlap főszerkesztő-helyetteseként maga is számos alkotónak – főként az ideológiailag megbízhatóknak – biztosított megjelenési lehetőséget. (Irányzatosságától eltekintve az akkori *Zalai Hírlap* még fontos fóruma volt a helyi irodalomnak.) Noha szövege nem haladja meg a napilapoknál megszokott színvonalat, sőt az itt-ott kiemelt, hangsúlyozni kívánt kulcsszavak

némiképp iskolássá is teszik azt, érezhető támogatása az induló műhely irányában, melynek tagjait melegen, de a kellő kritikát sem nélkülözve ajánlja az olvasók figyelmébe. Hosszabban értékeli a kört vezető Bán Zsuzsa munkáját, aki számára ekkor a megye és a város kulturális szervei által alapított ösztöndíj nemcsak a napi megélhetést, de az irodalomszervezés teendőit és írói tehetsége szabad kibontakozását is lehetővé tette. Jó érzékkel állapítja meg ugyanakkor, hogy a szerző – két kötetet és több rangos kisprózai publikációt követően – itt közreadott dramatizált novellája (*Az áruló*) nem éri el a tőle megszokott minőséget. Ugyancsak behatóbban ír Lackner Lászlóról, Gelencsér Istvánról és Orsós Jakabról. Előbbi regényrészletét (*Bunker a falu szélén*), mely végül egészében *A skorpió jegyében* címmel jelent meg, 1989-ben, az alkotótól szokatlan, „lemeztelenített, szikár stílusa” miatt emeli ki; *Az Adj’ Isten egészségére* című, a megelőző évben már bemutatott mesejáték jelenete, noha a gyermekszínházok számára nehezebben mondható (s életkorilag nem is nekik való, tehetnének hozzá), Gelencsér dramaturgiai érzékét igazolja – legalábbis Hári Sándor számára; a Zalai Írók Egyesülete későbbi első elnökének az egykori cigányvajdát, Vajda Pált megszólaltató, szociografikus riportja (*A nagytisztesség*) pedig főként témaválasztása okán kelt szerkesztői figyelmet. A fiatalabbak esetében a zalaegerszegiek közül Csonka Lajos teljesítményét hangsúlyozza. Talán nem teljes joggal, hiszen lehet, hogy *Zalai Hírlap*beli „tárcái, versei saját gondolatokkal és határozott kifejezőkészséggel rendelkező, az életben, mégpedig mai életünkben kialakult világnézettel szemlélődő irodalmárt sejtetnek”, beválogatott, *Kigyómarás* című regényrészletében azonban még az elbeszélő kiléte sem egyértelmű (hol E/1, hol Ádám). A szintén ide sorolt – egyéb-

ként hévízi – Kiss Attila novellája (*A furulyás*) és a még középiskolás Tóth Imre versei (*Megbonthatatlan, Közben*) sokkal több tehetségről árulkodnak, velük ellentétben Nagy Betti meseátiratát (*Modern mese*) inkább közhelyesnek tarthatjuk. A *Keszthelyi Műhely* három szerzője közül viszont jól ismeri fel a szerkesztő Szeles Józsefben az irodalmi ígéretet, de nyilván korábbi publikációi alapján, mert az itteni ragrímes versei semmivel sem jobbak Kántor János (a tartalomjegyzékben: József) vagy Aranyi László zsenyéinél. A két „érdekes személyiség”, a letenyei Kovács Károly és a lenti (nem rédicsei) Soós József korai közléseit inkább bátorításból lehet „figyelemreméltó eredménynek” nevezni, bár valóban jobban sikerültek, mint Szép Gyula, Veér Károly, Németh Veronika, P. Nagy István vagy Szabó András írásai.

Hári utószavában és Bán Zsuzsa bevezetőjében is szerepel az a fontos tény, hogy a válogatás megjelentetése voltaképpen a második jelentős eredmény az Írókör működésében, hiszen korábban már egy irodalmi műsorral, felolvasóesttel bemutatkoztak a tagok a megye több településén, irodalomtörténeti értéke, az első közös kiadványként, mégis megkérdőjelezhetetlen. S ha hozzászámítjuk, hogy ugyanabban az esztendőben jelent meg a zalai literatúra Visszhang című, reprezentáns antológiája – mely nyilván más minőséget képvisel –, joggal nevezhetjük az 1983-as évet kiemelkedő jelentőségűnek és különösen termékenynek irodalmunk teljesítményét illetően.

Mindössze két esztendő kellett várni az *Egerszei füzetek* második számára. A változatlan kiadásban és példányszámban napvilágot látott kötet ezúttal három, önálló verseskönyvvel még nem rendelkező alkotónak biztosított bemutatkozási lehetőséget. Összekötő kapocs köztük még – amint a kiadványt szerkesztő Lackner László ajánlásában kissé félreérthetően megállapítja –, hogy mindhárom „régie költők”, azaz évek óta az Írókör tagjai és szerepeltek a megelőző füzetben is. Az írásaikból készített válogatás közreadása így nemcsak viszonylagos termékenységüket jelezte, de azt is mutatta, hogy a csoport munkájának irányítói –

Pécsi Gabriella, Bán Zsuzsa, Gelencsér István és Lackner László mellett, akiknek 1983 óta jelent meg könyvük – őket is érdemesnek tartották már terjedelmesebb korpusz közlésére. Szerepeltetésük alkotói fejlődésük elismerése, érésük, nemesedésük igazolása, s ekként a kiadvány köztes állomás pályájukon a korábbi füzetbeli szárnybontogatás és a majdani kötet között. (Ami különböző okokból mindhármuk esetében sokat váratott magára, hiszen Chak István *amima* c. verseskönyve 2003-ban, Tóth Imre debütálása, a *Nostradamus menyegzője* 2004-ben, Soós József *Kincs a fűben*-je pedig csak 2006-ban jött ki a nyomdából – Chaké ráadásul szerzői kiadásban.) A rendelkezésükre bocsátott terjedelem is ehhez szabott (Tóth Imre 35, Soós József 25, Chak István 20 oldalt kapott), mindegyik egységnek saját címe van, s a verseket az alkotók fotói, rövid életrajzai és ars poeticái, valamint a korban – a muravidéki könyvkiadásban még ma is – divatos lektori ajánlások-értékelések vezetik be.

A frissen érettségizett Tóth Imre mintegy ciklusnyi anyaga elé Pécsi Gabriella írt néhány soros és Aranyi László részletesebb bevezetőt. Mindkét szöveg, noha az egyik elég közhelyes, a másik pedig néhol erősen túlzó (többek közt „minden bizonnyal országos figyelmet keltőnek” nevezi a fiatal költő itteni megjelenését), – nagyon helyesen – egyetért abban, hogy a két részre (*Vörösetolódás, Előjáték*) osztott 17 vers második hányada jobb, hangsúlyosabb. Néhol már ebben a válogatásban is megmutatkoznak Tóth Imre későbbi lírájának erőnei (különösen a világállapot-kritika bátor, kemény hangvételében), de, amint Aranyi találóan megállapítja: „tartalmaz kidolgozatlan, megoldatlan szövegeket is (...) és olykor a kidolgozott (...) eszköztárból manierista módon, rutinszerűen szerkesztett verset” – ez utóbbi érhető nyomon az egymásra halmozott, illetve a különböző helyeken újra- és újra felbukkanó képekben, szóösszetételekben is.

Soós József *Emberiségöltő* címet viselő 19, zömében rövidebb írása kapcsán Péntek Imre utal rá, hogy ugyan „szemmel láthatóan küszködik még a

formával”, illetve a „’költőiség’ és ’költőietlenség’ közt ingadozva ’vegyes alakzatokat’ hoz létre, (...) szinte minden versében találhatunk az érvényesség ígéretével kecsegtető megoldásokat”. Emellett áttekinti a szövegekben megjelenő jellegzetességeket is: a társadalomkritikai élt, a groteszkbe hajló humort, az aforisztikus tömörséget. S fő témaként az alkotó lírájában később is meghatározó, pusztuló vidék, eltűnő falu, homályba merülő elődök rajzát, melynek legpregnansabb példája itt az *Ősidéző*:

„téged idézlek szántottarcú öregember
te vagy az őszám – tán a nagyapám:

ingedet dérként lepte be a só
bivalyok koptattak mázsás ígát
róttad egymás alá szótlantul
emberszaggató nappalok sorát

korhadtt fejfák dőlnek horpadtt melledre
a szent földdel tele a száz

ezerszer legyőzött makacs agyag
megőrli fehérlő csontjaidat”

Chak István, aki az előző füzetben még P. Nagy István néven szerepel, a poézis teljesen más ösvényeit járja. *Fohász a biztos gát mögött* címmel közreadott 15 alkotásában – amint ugyancsak Péntek Imre írja – éppúgy akadnak a „szürrealizmus kép- és álmotechnikájával összedolgozott képzettársítások”, „szimbolikus alakok” és sajátosan többértelmű „montázs-versszövegek”, mint a „nyelvkritikai költészet” több-kevesebb sikerrel megkomponált adaptációi, utóbbiak elsősorban e. e. cummings és Zalán Tibor nyomán. S noha e „’minták’ (...) hatása erősen érződik, (...) minden esély megvan arra, hogy Chak István eredetisége fölülkerekedjék” – előlegezi meg a bizalmat a bevezető szerzője.

A három, még útja elején járó alkotó textusai mellett külön értéket képviselnek Oroszy Csaba (Tóth Imre) és Béres János (Soós József, Chak István) a versekhez jól illeszkedő, sőt önmagukban is értelmezhető illusztrációi. Kevésbé hangsúlyosak

ezek a harmadik füzetben, ahol Lendvay Antal készítette őket, sőt itt már a tipográfia és a nyomdatechnika is hagy maga után kívánnivalót. Az alkotók fényképei homályosak és az írások több helyütt szinte olvashatatlanok. Emellett a felére csökkent példányszám is jelzi, hogy vagy kevés pénz jutott rá, vagy a kiadó (Major Árpád, az új könyvtárigazgató) sokallta a mennyiséget, esetleg a megelőzőét méretezték túl és ennek tapasztalatai vezettek az optimalizálás irányába, de az is felmerülhet, hogy Kántor János verseit és Orsós Jakab elbeszélését – amit egyébként nem gondolnánk – kevésbé tartotta a szerkesztő, Bán Zsuzsa közlésre érettnek, mint a korábbiakat, illetve talán az Írókör aktivitása is csökkent némileg. Utóbbi indokolná egyébként, hogy miért nem gyakrabban és minden esetben antológiaszerű válogatással jelentkeztek.

Bármi is a visszalépés oka, az 1987-es kiadvány két szereplőjét csoportbeli alapító tagságuk mellett „írásaik gondolatisága, humanista tartalma” hozza közös nevezőre. A Kántor János verseit bevezető interjúban (*Nem hiszem, hogy a művészet egyedül megoldhatja a problémákat...*) – melyről nem derül ki, hogy a szerkesztő, a lektor, Ambrus Lajos, esetleg valaki más készített-e – sorsa és indulása nehézségeiről, a természeti és társadalmi környezet fontosságáról vall az alkotó. Ars poeticáját pedig így fogalmazza meg: „Az életet és az írást mindig egymás mellé soroltam. Egyiket sem hanyagoltam el a másik kedvéért. Számomra a köznapi élet, megpróbáltatásaival, feltétele volt annak, hogy költő lehessenek. A magam és a körülöttem élők életérzését fogalmazom meg írásaimban, hiszen én is az ő mindennapi életüket élem.”. Közreadott lírai korpuszáról, nagyjából az mondható el, amit Péntek Imre írt a megelőző válogatásban Soós József kapcsán: költőiség és költőietlenség közt egyensúlyoz. Kettejük közül mindenesetre a lenti szerző lényegesen invenciózusabb, Kántornál sok a közhely, az ütemtelenség, a ragrím. Igazán értéket így inkább a szentenciózus rövidversek, melyek közül talán az *Ábra* sikerült legjobban, valamint a bátran vállalt súlyos kritikai hang képvisel:

„Itt éltek ők is
a megvetettek
a kijátszottak
a szájba vertek
mint mezőkre kitett rongybabák”

(*Mint a rongybabák*)

Orsós Jakab bevezető gondolatai hasonlóak a fentiekhez. Élet és irodalom, élet és alkotás kapcsolatáról például így beszél: „Mindig nagyon szívesen leültem beszélgetni emberekkel. Sohasem sajnáltam erre az időt. És a sok megismert ember, a sorsuk, az igazságaik, bölcsességük megőrződött bennem. Egyszer csak úgy éreztem, jó lenne ezeket másoknak is elmondani. A tanulságokat, amiket én leszűrtem. Értékek birtokában vagyok, melyeket közre kellett adnom, elsősorban a cigányoknak. (...) Ha elkészülök egy írással – s ez nem megy könnyen – vagy végzek egy faragással, örülök neki. (...) Csak az várhat örömeiket az élettől, aki adni is tud. (...) Ki, amit áraszt magából, azt kapja vissza.”. Az első füzetben megjelent szociografikus jellegű szövegéhez hasonlóan *A templomtoronytól 77°, délre* című novellája is ilyen „életszagú” történet. Ezúttal azonban nem cigány témát dolgoz fel, hanem – saját olajos élményeiből merítve – a nagylengyeli (NL) 1-es és 2-es kút fúrásának körülményeit beszéli el. A keretes, igazán mégis lezáratlan kispróza (ezért novella és nem elbeszélés), mely számos, kevésbé koherens anekdotikus részletet is tartalmaz (e tekintetben talán a muravidéki Szomi Pál *Így kezdődött* című regényével rokonítható), voltaképpen két világ, a földműves paraszti és a(z olaj)munkás találkozását, ütközését mutatja be, s ekként, gondosabb kidolgozással, noha kiadása idején már jelentősen vesztett aktualitásából, igazán értékes alkotássá válhatott volna. A kiadvány minőségi súlypontja mindenesetre erre toldódik, ezért Kántor János több, mint 30 verséhez képest a szerkesztőnek érdemes lett volna legalább még egy novellát közölni Orsós Jakabtól.

Egy esztendővel később, a megelőzőhöz hasonló kiadásban és példányszámmal, ám ezúttal ismét

antológiaszerűen és Hári Sándor szerkesztésében jelent meg a negyedik füzet. Az első kiadvány 18 (és nem 19, ahogy a harmadik kötet bevezetőjében szerepel) szerzőjéhez képest ezúttal 12-en kaptak helyet, köztük Nadrai Róbert, Varga József, Kovács Márta, Károlyfi Zsófia, Kondákor Gyöngyi, Horváth László, Molnár István, Buzási Sándor és Orosz Sándor új alkotókként. Sajnos ezúttal kimaradtak a tagok fotói és életrajzai, és a szerkesztő ismertetője-ajánlója is, így mindössze Bán Zsuzsa kötetindítójából nyerhetünk információt a beválogatottakról. Az írás irodalmi tyúkanyós hangvétele (Horváth Lászlót például „katonafüünk”-ként említi) jelentősen csökkenti a közlés komolyságát, még akkor is, ha ezúttal – egy ifjúsági pályázat eredményeként – főként fiatalok kaptak helyet a válogatásban. Köztük a legfiatalabb a nyolcadik osztályos Nadrai Róbert, akinek kisprózájánál több zsengebb alkotás is olvasható itt, igazolásaként a korábbi kiadványokhoz képest tapasztalható komoly minőségi visszaesésnek. Az induló, pályakezdő szerzők szövegeiről általánosan megállapítható, hogy noha – egy-két kivételtől eltekintve – szinte minden esetben tartalmaznak ígéretes elemet, érezhetően igencsak hosszú még számukra nem is a beérkezésig, a tisztas helytállásig vezető művészi út. Kiemelni nem lehet közülük senkit (talán nem véletlen, hogy azóta mind felhagytak az írással, legalábbis komolyabb fórumon nem jelennek meg), de a korábbi publikációkhoz képest csalódást keltők Kiss Attila és Tóth Imre munkái is. Szép szerkesztői gesztus az időközben eltávozott (Bártfay) Szabó András posztumusz közlése, de a meglehetősen közepes *Szalonnasütésen* kívül érdekesebb lett volna más textusokat keresni, egykori társa, Károlyfi Zsófia emlékező elbeszélésének (*Bandi*) egy szigorúbb elvárások szerint összeállított gyűjteményben minőségi elégtelensége miatt nem lett volna helye, Horváth László novellája (*Lila, kék és a heavy medál*) és Orosz Sándorral közös vegyes négykezese (*Döglött ló, alszik*) pedig nemhogy zavaros, a befogadó számára nagyrészt érthetetlen is. Dicséretes, hogy hátrányos helyzetű roma fiatalemberként fogott az íráshoz, de talán

hasznosabb lett volna neki is az Orsós Jakab-féle hagyományos(abb) irányban elindulnia. Így nyugodtan kijelenthetjük, hogy a színvonalában a dilettáns antológiákat felülről súroló negyedik füzet messze elmarad a korábbiaktól, s erényeként mindössze a folyamatosan megújuló Írókör fiataljai számára biztosított megjelenési lehetőség emelhető ki.

Ugyancsak antológiaszerű az 1989-es kiadvány is. Az ötödik kötetkében 17 szerző kapott helyet, akiket fotók ezúttal sem, mindössze röviden összegzett életrajzok mutatnak be az olvasóknak. Ezek megírását érezhetően – és nem túl szerencsésen – az alkotókra bízta a szerkesztő, Magyar Hajnalka. Így nemhogy formájukban (hol E/1, hol E/3), de az általános adatokon túl, tartalmilag is heterogének – Fülöp Szabolcs például azt is fontosnak tartotta közölni, hogy a csér és a kakukk a kedvenc madarai. Meglehetősen közhelyesre és néhol iskolásra sikerült a *Zalai Hírlap* újságíró-nőjének bevezetője is (*Néhány sor...*), melyben ráadásul ilyen passzust is találhatunk: „Amatőrök? Profik? (...) Mégis jól megférnek egymás mellett. Hiszen az irodalom, s a költészet éppen az a szelete életünknek, ahol az amatőrség is lehet erény, s ahol a minőség lényegi kritériuma nem a befektetett munka, hanem a HATÁS.”. Nos, a marxista esztétikai megállapítás vitathatósága mellett, bárki, aki próbált már irodalmi kiadványt szerkeszteni, tudja azt is, hogy az amatőrség sosem lehet erény – sajnos, elég dilettáns kötet és antológia igazolja ezt elrettentő példaként. A gyenge minőségű írások tudatos beválogatása egy gyűjteménybe ráadásul nemcsak szerkesztői alkalmatlanságot mutat, de a korpusz egészének színvonalát is lehúzza és a velük együtt közölt tehetségesebb szerzők felé sem túl fair gesztus.

A közreadott anyag mindezt szerencsére kevésbé tükrözi. Sőt, az eddig megjelentek közül ezt kell talán a legsikerültebb válogatásnak tartanunk. A füzet ráadásul abban a tekintetben is jól felépített, hogy a pályakezdők felől halad a már bizonyított derékhadon át a beérkezett alkotók szövegeiig. A fiatalok közt a frissen érettségizett Fülöp Szabolcs,

Grószinger Zoltán, Stróbl Gábor és az itteni „katonafiú”, Horváth Zoltán nem szerepeltek a korábbi kötetekben, érezhetően keresik még saját hangjukat, verseiket leginkább lírahagyományunk, főként a romantikus patetikus költészet útjának követése jellemzi (*Költő és hóhér, Erdélyi magyar dala* – ilyen címeket találunk náluk), s ugyanez igaz az idősebb Kereder Józsefre is. A sorozat negyedik darabjában már megjelent Kovács Márta, Buzási Sándor, Molnár István nem haladják meg a régebbi szintet, e tekintetben egyedül Kondákor Gyöngyi képez kivételt, *Cigányköltő* című írásával, annak képi ereje okán:

„Egyszer kezébe vette
a lángot sikoltó napot.
Aztán fejére tették
holdterhüket az esték.
Lábához kúsztak csöndben
ezüstös-sikló folyók,
mellére tekerőztek
magányt havazó évek,
elé térdeltek sorban
vályoghátú kis putrik,
s maszatos, barna arcok
lobbantak két szemében.”

A szinte háziszervőnek számító Tóth Imre, aki a harmadik füzet kivételével mindegyik kiadványban közölt és az első válogatás alkotói közül visszatért Szeles József hozzák a megszokottat, verseik világa, motívumrendszere semmi újdonságot nem mutat. Még komoly erősítés a 10 írással szereplő Pék Pál, a lírikusok doyenje, akinek *Holtág* című, harmadik könyve éppen ebben az esztendőben látott napvilágot.

A prózaírók közt a korábbi „katonafiú”, Horváth László (*A birodalom*) és a novellával is jelen levő Fülöp Szabolcs (*Napszúrás*) szövegeinek kihagyása nem vetette volna vissza a minőséget. Galántai Dénes *Találkozása* a veszteség és oldási kísérlete középpontba állításával (és színvonalában is) Csonka Lajos debütáló füzetbeli regényrészletével (*Kígyómarás*) mutat rokonságot, Orsós Jakab *Jessze*

majortól Urálíg címmel tervezett könyvének itt közreadott egysége (azzal együtt, hogy az életrajzában feltüntetett *Új Forrás* nem győri, hanem tatabányai folyóirat), s főként Bán Zsuzsa *Hallgató tanyavilága* pedig remek választásnak bizonyultak. Míg Lackner László Salome-drámájának rövid jelenetei – a 83-as gyűjteményhez hasonlóan –, a szerző ezirányú tehetségének megmutatása mellett, a harmadik műnem jelenlétét is igazolják a zalai irodalomban.

Fontos szólni arról is, hogy a két utolsó, az ötödik és hatodik kötet megjelenése között, 1990-ben napvilágot látott a *Lüktetés* című megyei antológia. Lehet, hogy csak a kiadó azonossága – ezt a Zala Megyei Tanács megbízásából szintén a József Attila Városi Könyvtár jelentette meg –, de esetleg a két lektor, Bertha Bulcsu és Fodor András figyelme is szerepet játszhatott abban, hogy az Egerszegi füzetek alkotói közül tucatnyian (Pék Pál, Bán Zsuzsa, Szép Gyula, Chak István, Gelencsér István, Szeles József, Orsós Jakab, Kondákor Gyöngyi /a tartalomjegyzékben: Györgyi/, Tóth Imre, Lackner László, Horváth László, Kántor János), illetve ugyancsak posztumusz Bártfay Szabó András, szerepet kaptak az itteni 20 szerző között is. Ez az érdem mindenképp a Zalaegerszegi Írókört és tehetséggondozó munkáját dicséri, sajnálatos, hogy a válogatást szerkesztő Varga Zoltán előszavában említést sem tesz róla.

A hatodik füzet 1992-ben, az Írókör indulásának dekádja alkalmából jelent meg, anyagát Ambros Lajos válogatta és Lackner László szerkesztette. Az ekkorra már megszűnt alkotói csoport helyébe lépett Zalai Írók Egyesülete kiadványaként, Zalaegerszeg MJV Önkormányzatának támogatásával, ugyancsak a József Attila Városi Könyvtár kiadásában, a korábbiaknál igényesebb formában jutott el az olvasókhoz. Ajánlását az a Gyimesi Endre jegyzi, aki már az Írókör indulásánál és az első füzet megjelenése körül is „bábáskodott”. Ezúttal négy, korábban még nem szerepelt szerző kapott itt helyet: a zalaegerszegi Szöllős Viktória és Ekler Ildikó – aki illusztrálta is saját szövegeit –, a keszthelyi Morvai Péter, illetve a Nagykanizsa melletti

Liszóban élő Fa Ede. A számukra rendelkezésre bocsátott közlési felület meglehetősen aránytalanul lett elosztva, hiszen Morvai Péter bemutatkozása és 15 verse 18 oldalt, Szöllős Viktóriaé és novellája 6 oldalt, Ekler Ildikóé és 17 verse 20 oldalt, míg Fa Edeé és hosszúverse 8 oldalt tesz ki a korpuszból. A bemutatkozás fotót és rövid, szubjektív életrajzot jelent, ami jó és hasznos a könyvben, ám a tartalomjegyzék – talán a „nyomda ördögének” köszönhetően – sajnos kimaradt belőle.

Morvai Pétert már „kiforrott, egyéni, kiérlelt, kissé pesszimiztikus színárnyalatú” hangú költőként jellemzi Gyimesi Endre. Itt közreadott írásaiból ez a kiforrottság és kiérleltég kevéssé tűnik ki, mint ahogy „hangjának színárnyalata” is, talán legjobban sikerült verse (*Hazátlan*) mégis tehetségről árulkodik:

„Nem hazám ez az ország,
ez a város nem otthonom,
kivet falai közül a ház,
ahol lakom.

Bűneimnek bús taván
fehér ladikként ring a: más –
beléülni nem fogok soha.
Nincs utazás.

Nincs utam, se otthonom,
kezemet nem fogja senki.
Isten fölemeli az árvát –
és elejti.”

A 15 esztendő Szöllős Viktória „rövid, csattanós prózája tehetségről, kiváló íráskészségről tanúskodik” – áll az ajánlásban. S valóban, *Mint az életben* című novellája nemcsak a korához képest meglepően érett alkotás, de a negyedik és ötödik füzet fiatal szerzőinek kisepikáit is magasan meghaladja, szomorú, hogy a jelek szerint később felhagyott az írással, hiszen nem találkozunk a nevével.

Ekler Ildikó már rövid életrajzában utal rá, hogy egy kislány édesanyja, szövegei inkább a neki szerzett és lejegyzett mondókák, semmint „nagyszerű

formakésziségről árulkodó gyermekversek”. Végül Fa Ede végtelenbe nyúló, 15 tételes szabad ritmusai (*Freie Rhythmen*), melyek elvileg „a modern költészet kedvelőinek nyújtanak élményt”, számunkra inkább a kiváló esszéista, Montaigne kívánságát idézik meg: „Mennyi szó magáról a szóról! O, Pythagoras, mért nem csendesítetted le ezt a háborgó tengert?!...”

Amint ebből a rövid áttekintésből is látható: különböző mértékű tehetséggel megáldott, pályájuk más-más szakaszában járó alkotók szerepeltek az *Egerszegi füzetek* kilenc esztendő alatt megjelent hat számában (mindösszesen 38-an 229 írással). Többen közülük később felhagytak az írással, s más irányban kerestek érvényesülési lehetőséget, kevesebben kitarítottak, beértek és minőségi versekkel, novellákkal gazdagították a zalai irodalmat. A kiadványsorozat legfőbb jelentősége, érdeme, hogy a

Zalaegerszegi Írókör, majd a Zalai Írók Egyesülete keretében összefogott csoportnak viszonylag állandó fórumot, megjelenési lehetőséget biztosított. Az 1975-ben megszűnt *Zalai Tükör* és az 1995-ben indult *Pannon Tükör* közötti űrt kitöltve, az 1983-as *Visszhang* és az 1990-es *Lüktetés* című antológiák kistestvéreként. Életre hívásában szerepet játszott – különösen az induló szerzők esetében – az önálló kötetig jutás nehézsége is, ez a probléma azonban, a megváltozott társadalmi berendezkedés, a kultúrpolitika (szándékosan nem irodalompolitikát írunk, amit Utassy Illyést idézve „hattyúnyakú görénynek” nevezett) irányának markáns módosulása, a támogatási rendszer kiterjesztése, általános hozzáférhetősége és a gazdag kiadói kínálat ellenére máig él. Így az igény az elgurult gombolyagfonál újrafelvételére, a sorozat esetleges folytatására is.

